

følgelig røgtet i christelig Land — saaledes forstod jeg ham — kan det da ikke kaldes noget Kirkeligt og Christeligt, som med Fattigvæsenet tillægges Menighedsraadet? Dertil svarer jeg: jo, ganske vist er det saa, naar det frivillige Fattigvæsen skal røgtes ret, saa hører det ind under de kirkelige Ting, thi det hører ind under de aandelige Ting, det er ikke blot den legemlige, men ogsaa den sjælelige Pleie, det kommer an paa; og naar denne skal ret besørges, saa skal den gaae ud af en christelig Land. Men netop denne Sjælens Pleie er slet ikke særlig fremhævet, og efter hvad der er foregaaet, hvad jeg tidligere har oplyst, at man før særlig har betonet Forholdet til Sjælepleien, hvad der nu er bortfaldet, seer jeg ikke ret, hvorledes det kan være dette foreslaaede Menighedsraads Opgave, som frivillig Fattigvæsens Forstander at tage sig særlig af Sjælepleien. Det frivillige Fattigvæsen, som det her foreslaaes, er i det Væsentlige et humant Anliggende; som saadant kunde jeg rigtignok i højeste Grad ønske dets Fremgang, og hvis den høitærende Minister vil gjøre, hvad der kan gøres ad Lovens Veie, for at frembringe et frivilligt Fattigvæsen, saa skal jeg være ham overmaade taknemmelig derfor.

Jeg skal dernæst tillade mig et Par Bemærkninger i Anledning af, hvad den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 2den Valgkreds (H. Hage) gjorde gjældende. Den ærede Rigsdagsmand og jeg staae paa to ganske forskellige Standpunkter. Han fandt, at der var saa Meget at udsætte paa Lovens § 2, medens jeg tværtimod mener, at det er noget af det Bedste i Loven; at man, naar man har faaet et saadant Menighedsraad, og man ikke finder sig tilfreds dermed, saa kan blive fri derfor. Den ærede Rigsdagsmand gjorde ogsaa gjældende, som det forekom mig, at Præsternes Indflydelse vilde stige ved dette Lovforslag, hvis det blev til Lov; jeg er tværtimod ingenlunde ubetinget for, at Præstens Indflydelse skal stige, jeg troer, at Præsten i enhver Henseende staaer sig bedst, naar han lader det beroe ved, at han paa den ene Side er Menighedens Tjener, ligesom han paa den anden Side er Vorherres Tjener. Da den ærede

Rigsdagsmand talte om, at Præstens Indflydelse derved skulde stige, saa sagde han omtrent saaledes: „En Ministers Indflydelse stiger, naar han bliver constitutionel Minister, thi saa kan han støtte sig til Representationen, vistnok i Meget blive indbegaaet, men i andre og de væsentligste Sager støttet af den“; saaledes meente han ogsaa, at Præsten kunde støtte sig til Menigheden. Sa, det vil jeg give den ærede Rigsdagsmand fuldstændig Ret i, hvis vi stode i en Normalkirke, hvis vi ikke stode i en Stats- eller saakaldet Folkekirke; hvis vi her stode i en Normalkirke, saa maatte nødvendigviis Menigheden ved Menighedsraadet kunne støtte Præsten. Men naar vi staae, saaledes som vi for Tiden staae med de forskellige Stemninger, de forskellige Anstuelser, og hele den store Forskjel, der findes i vor Folkekirke, saa kan det ligesaa godt træffe, at et Sogneraad, som bliver stillet ved Præstens Side, ligesom modarbejder ham; ja, det kan endogsaa træffe sig, at det er berettiget, dertil. Den ærede Rigsdagsmand gjorde ogsaa opmærksom paa, at Sagen var bleven behandlet i de uvidende Landemoder. Jeg maa her oplyse det ærede Thing om, hvorledes Forholdet er ved disse Landemoder. Forholdet er ikke det, at Præsterne, som have Lov til at komme der, stemme med, nei, det er alene Biskoppen og Propsterne, der have den officielle Stemme. Forholdet er nok nogle Steder stillet saaledes, at Præsterne komme til en vis Afstemning. Her i Sjælland er imidlertid det ikke indrettet saaledes, her skulle de kjönt tie stille, naar der skal stemmes. Deres Afstemning er ialtsald og allevegne ingen officiel Afstemning, den indgaaer ikke til Ministeriet som officiel. Det var blot dette, jeg vilde oplyse om. Dernæst vilde jeg gjøre gjældende, at naar vi see paa Udsaldet af Landemodernes Behandling af denne Sag i Sommer, kunne vi, dog ikke sige Andet, end at Meningerne ere høist deelte, idet de bethdeligere Landemoder, der, hvis man vil, tage dem som Repræsentanter for Geistligheden, repræsentere Halvdelen af den danske Geistlighed, staae imod. I det Hele taget troer jeg, at naar vi ville see paa Præsternes og Menighedernes Stemning med Hensyn til dette Spørgsmaal, saa ere de væsentlig enten ligegyldige eller imod den Sag. Det er